

Національна академія правових наук України
Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії правових наук України
Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка
В. В. Сташиса Національної академії правових наук України
Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»
Навчально-науковий інститут журналістики Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Національна асоціація дослідників Голодомору-геноциду українців
Міжнародна асоціація дослідників Голодомору-геноциду
Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України
Каліфорнійський штатовий університет, Фресно (США)
Міжнародна організація «Глобальна ініціатива в психіатрії» (Нідерланди)
Дослідницький центр демократичного розвитку імені Андрія Сахарова
при Університеті Вітаутаса Великого (Каунас, Литва)
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка
Фундація Українського Голодомору-геноциду (США)
Міжнародна громадська організація українців «Четверта хвиля» (Німеччина)
Міжнародна асоціація криміналістів
Український конгресовий комітет Америки (США)
Асоціація психіатрів України

ДИКТАТОРИ XX–XXI СТОЛІТЬ: ТОТАЛІТАРНІ РЕЖИМИ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА

За матеріалами Міжнародної наукової конференції
(Київ, 22 листопада 2022 р.)

*До 90-х роковин пам'яті жертв Голодомору-геноциду українців,
вчиненого комуністичним тоталітарним режимом*

Київ – Харків
«Право»
2023

Редакційна колегія:

Кузнєцова Наталія Семенівна, доктор юридичних наук, професор, віцепрезидент Національної академії правових наук України, дійсний член (академік) НАПрН України;

Батиргарєєва Владислава Станіславівна, доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України;

Сергійчук Володимир Іванович, доктор історичних наук, професор, голова Міжнародної асоціації дослідників Голодомору-геноциду;

Стасюк Олеся Олександрівна, доктор історичних наук, голова Національної асоціації дослідників Голодомору-геноциду українців

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Науково-дослідного інституту правотворчості
та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України
30 березня 2023 р., протокол № 3*

Диктатори XX–XXI століть: тоталітарні режими та наслідки для суспільства : за матеріалами Міжнар. наук. конф. (Київ, 22 листоп. 2022 р.) : До 90-х роковин пам'яті жертв Голодомору-геноциду українців, вчиненого комуністичним тоталітарним режимом / редкол.: Кузнєцова Н. С., Батиргарєєва В. С., Сергійчук В. І., Стасюк О. О. ; Нац. акад. прав. наук України [та ін.]. – Київ ; Харків : Право, 2023. – 488 с.

ISBN 978-966-998-502-6

Основу збірника склали доопрацьовані авторами виступи, доповіді, статті учасників конференції – правників, істориків, журналістів, лікарів, слідчих, військових, які досліджують злочини, вчинені диктаторами XX–XXI століть, і розкривають причини та наслідки Голодомору-геноциду 1932–1933 рр. і геноциду українців 2022 р. Матеріали конференції доповнено висновками комплексних судових експертиз, проведених у рамках кримінального провадження № 22019000000000309.

Для широкого кола читачів.

УДК 94(477:100):321.6:341.485"19/20"(08)

© Національна академія правових наук України, 2023

© Національна асоціація дослідників Голодомору-геноциду українців, 2023

© Видавництво «Право», 2023

ISBN 978-966-998-502-6

ЗМІСТ

Наталія КУЗНЄЦОВА	
Вітальне слово	6
Володимир РІЗУН	
Вітальне слово	9
Олексій КОТ	
Тоталітарні режими та наслідки для демократичного світу	11
Олеся СТАСЮК	
Геноцидна політика кремля у XX–XXI століттях	15
Володимир ПИЛИПЧУК	
Історико-правові паралелі скоєння злочину геноциду у XX–XXI століттях на теренах України	18
Валерій ШЕПІТЬКО	
Голодомори XX століття та російсько-українська війна XXI століття: проблеми встановлення фактів, документування і доказування злочинів тоталітарного режиму	23
Микола ГОЛОМША	
Проблемні питання розслідування злочинів комуністичного тоталітарного режиму та російської окупаційної армії	33
Богдан ФУТЕЙ	
Терпіння російської агресії в Україні і геноцид, воєнні злочини, злочини проти людства	41
Семен ГЛУЗМАН	
Диктатори, тирані та людодіди	50
Джон СВІНІ	
Кілер сидить у Москві	55
Роберт ван ВОРЕН	
Психіатричні репресії як засіб тоталітарного режиму зупинити вільнодумців (інакодумців)	61
Владислава БАТИРГАРЕЄВА	
Міжнародна практика кваліфікації геноциду в рішеннях Європейського суду з прав людини	63
Володимир СЕРГІЙЧУК	
Діти – жертви Голодомору: маловідомі архівні факти	70

Вікторія МАЛЬКО	
Остаточне рішення Сталіна	76
Микола КОЧЕРГА	
Сталінський злочин проти українців	84
Світлана МАРКОВА	
Інструменти реалізації людиноненависницької ідеології Кремля: від комуністичного тоталітарного режиму до рашизму	85
Василь МАРОЧКО	
Дипломати 30-х років XX століття про Голодомор	98
Анатолій КОЛОДІЙ	
Тоталітарний державно-правовий режим: теорія виникнення та практика реалізації	102
Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ	
Чому Російська Федерація не має права вето в ООН?	
РФ не є членом ООН!	107
Ірина ЯСТРЕБ	
Визнання Німеччиною Голодомору геноцидом українців	110
Віктор НАБРУСКО	
Ціннісно-цивілізаційний вимір як чинник національної інформаційної політики	121
Павло СМОВЖ	
Треба пам'ятати й горе... Дещо про Голодомор 1932–1933 років на Київському Поліссі	129
Юрій ЗАКАЛЬ	
Наслідки Голодомору-геноциду	135
Юрій БОНДАР	
«Образ ворога» як засіб утвердження тоталітаризму	138
Владислав ДУТЧАК	
Стандарти кремлівської «журналістики»: погляд зсередини	147
Алла БОЙКО	
Висвітлення Голодомору на шпальтах газет української діаспори в 1932–1933 роках	152
Микола ГЕРАСИМЕНКО	
Геноциди XX століття: міжнародна практика встановлення чисельності жертв	156
Ігор ЗОЦ	
Неспокутий Голодомор в Донбасі	170

Ельгуджа КАВТАРАДЗЕ	
Рашизм як уособлення тоталітаризму на пострадянському просторі (на прикладі Грузії)	178
Петро ЧЕРНЕГА, Ірина БАТЮК	
Діти України напередодні та в 1932–1933 роки	
Голодомору-геноциду	181
Ганна КАПУСТЯН	
Травма, яка об'єднує: радянський Голодомор-геноцид 1932–1933 років в Україні	192
Анна УДОВЕНКО	
Голодомор-геноцид: права людини в публікаціях преси 1930-х років	195
Ірина ЯКОВЕЦЬ	
Кваліфікація злочину геноциду в рішеннях міжнародних трибуналів	201
Валерій УДОВИЧЕНКО	
Окремі аспекти досудового розслідування геноциду українців 1932–1933 років.....	209
Володимир ВАСИЛЕНКО	
Витоки сучасної геноцидної політики і практики Росії щодо України	215
Павло МАКІЄНКО (MAKOVSKY)	
Геноцид українців XX століття	222
Історична довідка	227
Висновок комплексної судової історико-лінгвістичної експертизи	237
Висновок судової історико-джерелознавчої експертизи	247
Висновок комплексної судової статистично-криміналістичної експертизи	278
Висновок комплексної судової історико-криміналістичної експертизи	325